

Kwartaalmonitor Transport en logistiek

4e kwartaal 2016

Geen omzetgroei transport in 2016

- Totaal transport: Aantal faillissementen gestegen
- Vervoer over land: Omzet bus-, tram- en metrovervoergestegen
- Vervoer over water: Ondanks laagwater toch omzetsdaling
- Vervoer door de lucht: Minder omzet, meer passagiers
- Dienstverlening voor het vervoer: Positieve verwachtingen
- Post- en koeriersdiensten: Internetverkopen goed voor koeriers
- Economisch beeld: Consumptie gegroeid

De omzet in de transportsector veranderde in het vierde kwartaal nauwelijks ten opzichte van vorig jaar. Ondanks de omzetsstabilisatie zijn de transportondernemers positief over het economisch klimaat. Ook is het ondernemersvertrouwen in de afgelopen vijf jaar niet zo hoog geweest als nu. Het aantal gedwongen bedrijfssluitingen is het afgelopen kwartaal gestegen naar 72.

De Nederlandse economie groeide in het laatste kwartaal van 2016 met 2,3 procent ten opzichte van een jaar eerder. Daarmee zette de trend van de voorgaande kwartalen zich door. De consumptie van de huishoudens is sterker toegenomen dan in de rest van het jaar 2016. De export Nederlands product groeide dit kwartaal iets sterker dan de voorgaande periode.

Kerncijfers transport

% mutatie t.o.v. een jaar eerder	2015 2016				
	IV	I	II	III	IV
omzet	3,3	0,2	0,0	-1,4	0,0
faillissementen	52	65	56	47	72
bbp	1,4	1,5	2,3	2,4	2,3
consumptie huishoudens	1,4	1,3	1,1	2,0	2,6
export Nederlands product	2,6	1,8	4,0	1,9	2,3
wederuitvoer	4,1	4,4	5,6	5,2	6,8

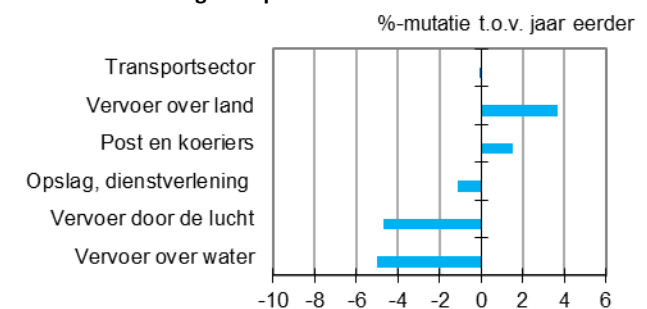
Bron: CBS

Totaal transport

Omzet transport maakt pas op de plaats

De omzet van de hele transportsector bleef in het vierde kwartaal nagenoeg gelijk ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De omzet ontwikkelde zich in het vervoer over land positief in alle deelbranches. Bij de post- en koeriersdiensten nam de omzet onder meer toe door de decemberinkopen. De vervoerders door de lucht en over water noteerden de grootste omzetsdalingen. Over heel 2016 daalde de omzet in de transportsector met bijna een half procent. Het is voor het eerst sinds 2009 dat de jaaromzet daalde.

Omzetontwikkeling transport 4e kwartaal 2016

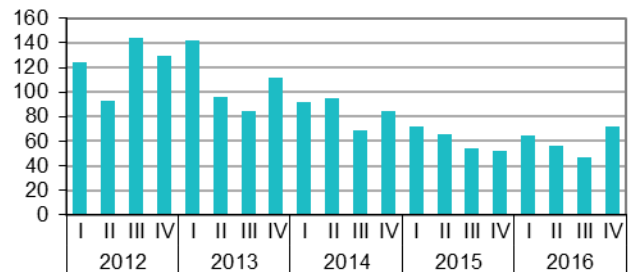
Bron: CBS

[Statline: omzet transport](#)

Aantal faillissementen gestegen

Het aantal uitgesproken faillissementen lag in het vierde kwartaal van 2016 met 72 bijna 40 procent hoger dan een jaar geleden. In het vervoer over water werden in het afgelopen kwartaal de meeste faillissementen uitgesproken. In de overige branches was er weinig verschil in het aantal faillissementen.

Aantal faillissementen vervoer en opslag

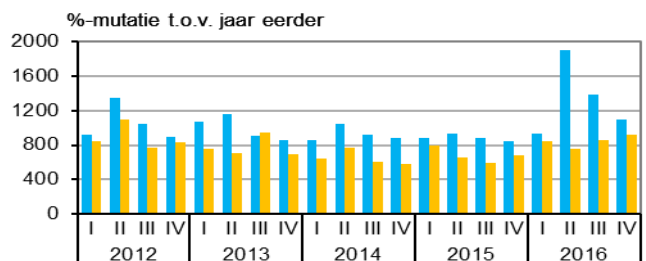
Bron: CBS

[Statline: uitgesproken faillissementen](#)

Meer starters, meer stoppers

In het vierde kwartaal zijn in de transportsector ongeveer 1 090 nieuwe bedrijven opgericht, een stijging van 29 procent vergeleken met een jaar eerder. Er zijn 915 transportbedrijven opgeheven in het afgelopen kwartaal, met name lokale post- en koeriersbedrijven. Dat is een stijging van bijna 34 procent op jaarbasis. In totaal telde Nederland aan het eind van het vierde kwartaal 38 975 transportbedrijven. Het totale aantal bedrijven dat actief was in de transport en logistiek ligt daarmee in vergelijking met een jaar geleden 8 procent hoger.

Aantal oprichtingen en opheffingen in de transportsector

Bron: CBS

[Statline: bedrijven oprichtingen](#)

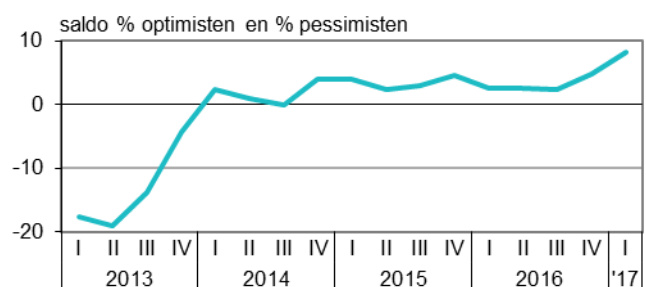
[Statline: bedrijven opheffingen](#)

Vertrouwen transporteurs neemt opnieuw toe

Ondernemers in de transportsector waren aan het begin van het eerste kwartaal positief gestemd. Het ondernemersvertrouwen bereikte met 8,1 een hogere waarde dan in de voorafgaande vijf jaar het geval was.

Het ondernemersvertrouwen is samengesteld uit drie deelindicatoren: de ontwikkelingen van de omzet en het economisch klimaat in het vorige kwartaal en de omzetverwachting voor het lopende kwartaal. Ondernemers zijn positiever dan drie maanden geleden over de ontwikkeling van de omzet en het economisch klimaat in het afgelopen kwartaal.

Ondernemersvertrouwen transport (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

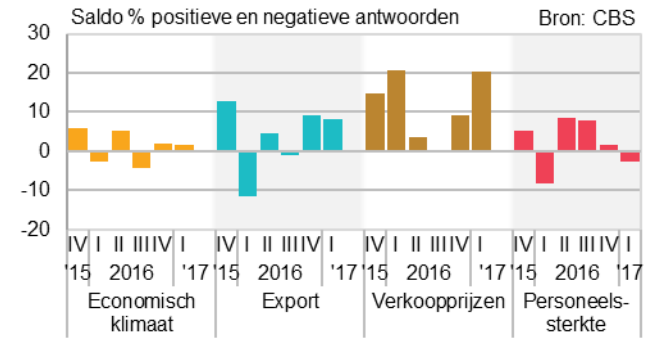
[Statline: ondernemersvertrouwen](#)

Toename verkoopprijzen verwacht

Per saldo verwacht 20 procent van de ondernemers een toename van de tarieven in het eerste kwartaal. Vaak worden tariefwijzigingen in het eerste kwartaal doorgevoerd. Per saldo verwacht 8 procent van de ondernemers een toename van de export in het eerste kwartaal. Vorig jaar werd in het eerste kwartaal een afname van de export verwacht.

Met een saldo van +2 is het aantal ondernemers dat een verbetering van het economisch klimaat voorziet net iets groter dan het aantal dat een verslechtering verwacht. Het aantal transporteurs dat een afname van de personeelssterkte voorziet is iets groter dan het aantal dat een toename verwacht: het saldo is -3. Daarmee is de verwachting op het gebied van personeelssterkte verbeterd ten opzichte van het eerste kwartaal van 2015.

Verwachtingen transportsector

Statline: conjunctuurenquête Nederland

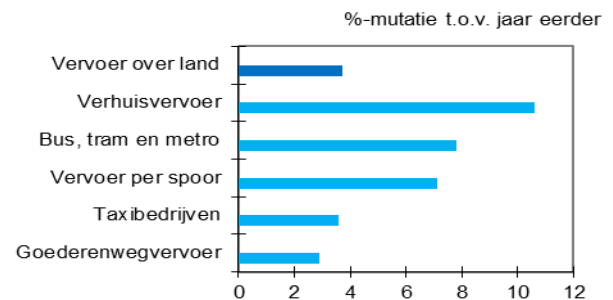
Vervoer over land

Meer omzet in vervoer over land

In het vierde kwartaal groeide de omzet bij de vervoerders over land met ruim 3,5 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2015. Er is nu sprake van drie jaar omzetgroei op rij. Bij alle deelbranches werd meer omzet behaald.

Uitschieter was wederom de verhuisbranche. De omzet bij de verhuizers nam toe met bijna 11 procent. Door het aantrekken van de woningmarkt is er nu sprake van 12 kwartalen omzetgroei. De kleinste omzetgroei was bij het goederenvervoer over de weg, met een omzettoename van 3 procent. De spoor-, bus-, tram- en metrovervoerders, hebben de omzet met 7 tot 8 procent zien toenemen.

Omzetontwikkeling vervoer over land

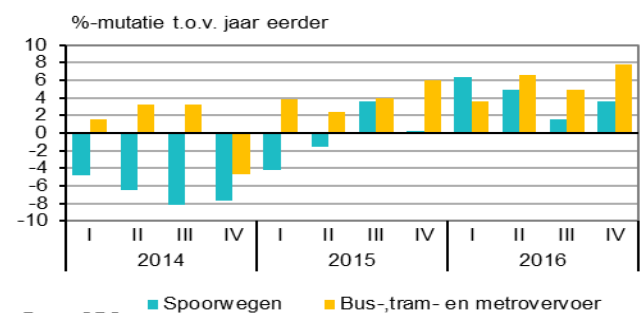
Bron: CBS

Statline: omzet transport

Omzet bus-, tram- en metrovervoer op hoogste punt ooit

De 8 procent omzettoename bij de bedrijven in het bus-, tram en metrovervoer is de sterkste groei sinds begin 2010. Ook de vervoerders over het spoor boekten met ruim 7 procent de grootste omzetgroei in jaren. Het personenvervoer per spoor zorgde voor de toename van de omzet. Ongeveer 90 procent van de omzet komt uit het vervoer van reizigers.

Omzetontwikkeling spoor- en bus-, tram- en metrovervoer

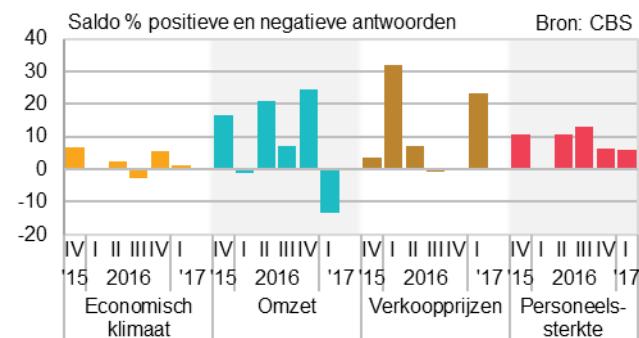
Bron: CBS

Statline: omzet transport

Afname omzet verwacht

Vervoerders over land verwachten een afname van de omzet in het eerste kwartaal. Per saldo zal de omzet naar verwachting bij 14 procent van de ondernemers afnemen. Vorig jaar waren ondernemers in het eerste kwartaal ook minder optimistisch gestemd dan in andere kwartalen, maar nu zijn ondernemers negatiever in hun omzetverwachtingen dan toen. Het aantal ondernemers dat positief is over het economisch klimaat, is ongeveer even groot als het aantal dat hier negatief over is. Over de werkgelegenheid zijn de verwachtingen positief: per saldo 6 procent verwacht het personeelsbestand uit te breiden. Het aantal ondernemers dat een uitbreiding van het de personeelssterkte voorziet, is groter dan een jaar geleden. Per saldo verwacht 23 procent van de ondernemers tariefstijgingen door te voeren.

Verwachtingen ondernemers vervoer over land

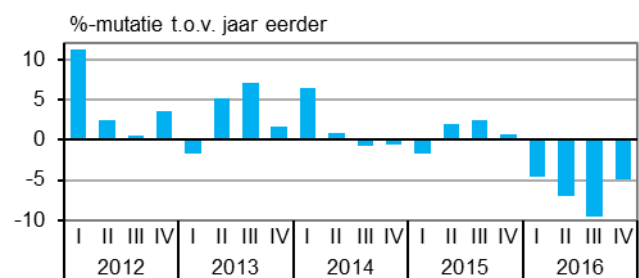
Statline: [conjunctuurenquête Nederland](#)

Vervoer over water

Laagwater beperkt omzetsdaling

In het vierde kwartaal daalde omzet bij de vervoerders over water met 5 procent in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. In de zeevaart daalde omzet bijna 5,5 procent. In de binnenvaart lag de omzetafname op ruim 4 procent. Dat de omzet in de binnenvaart niet harder daalde, heeft te maken met een periode laagwater in het vierde kwartaal. Daardoor konden de schippers minder lading vervoeren en waren er meer schepen nodig. Dit had voor de binnenvaarders een positief effect op de vrachttarieven. De concurrentie in het vervoer over water is groot. Dit blijkt onder andere ook uit het grootste aantal uitgesproken faillissementen in de zeevaart dit kwartaal (26).

Omzetontwikkeling vervoer over water

Bron: CBS

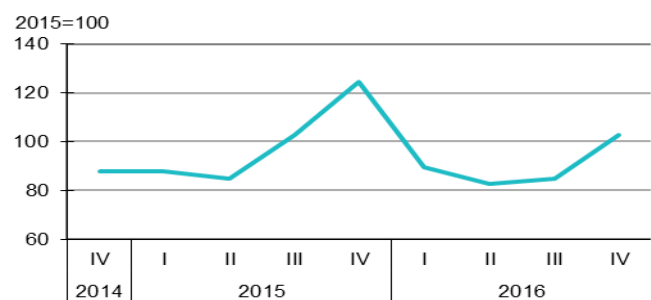
Statline: [omzet transport](#)

Stijging prijsniveau binnenvaart in vierde kwartaal

Het prijsniveau van de binnenvaart lag in het vierde kwartaal 21 procent hoger dan een kwartaal eerder. Voor het vervoer van zowel natte bulk, droge bulk als containers golden hogere tarieven, vooral wanneer deze via de spotmarkt werden bepaald. De lage waterstand aan het eind van het vierde kwartaal was de belangrijkste oorzaak van de hogere tarieven.

Het prijsniveau eind 2016 bleef nog wel ruim 17 procent achter bij het niveau van een jaar eerder. Toen was sprake van (langdurige) lage waterstanden op de Rijn en de Maas.

Prijsindex binnenvaart

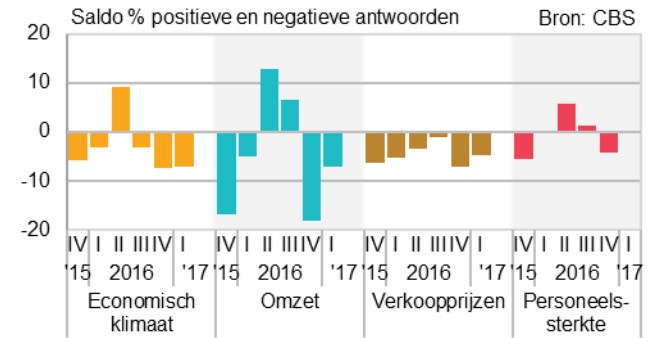
Bron: CBS

Maatwerktabel: [prijsontwikkelingen binnenvaart](#)

Verwachtingen iets minder negatief dan vorig kwartaal

Varende vervoerders hebben in tegenstelling tot vervoerders over land negatieve verwachtingen voor het eerste kwartaal. De verwachtingen zijn echter wel licht verbeterd ten opzichte van het voorgaande kwartaal. De verwachtingen zijn vergelijkbaar met die in dezelfde periode vorig jaar. Per saldo verwacht 7 procent van de ondernemers een verslechtering van het economisch klimaat. Eveneens 7 procent voorziet een afname van de omzet in het eerste kwartaal van 2017. Per saldo wordt door 5 procent van de ondernemers een daling van de tarieven verwacht. Net als in het eerste kwartaal van vorig jaar is het aantal ondernemers met positieve verwachtingen voor de personeelssterkte even groot als het aantal met negatieve verwachtingen.

Verwachtingen vervoerders over water

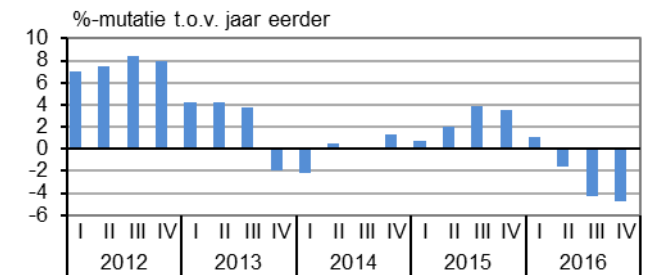
Statline: conjunctuurenquête Nederland

Vervoer door de lucht

Drie kwartalen omzetkrimp

De omzet bij de luchtvaartbedrijven is in het vierde kwartaal met ruim 4,5 procent afgenomen. Alleen in het crisisjaar 2009 was de omzetzakking sterker. Het is het derde kwartaal op rij dat de omzet slonk. De luchtvaartmaatschappijen hebben de tarieven verlaagd. Er werden wel meer passagiers vervoerd dan vorig jaar. Door de daling in de laatste drie kwartalen lag de jaaromzet van 2016 2,5 procent lager dan een jaar eerder. Ondanks deze daling ligt de omzet nog altijd een kwart hoger dan op het hoogtepunt van de crisis in 2009.

Omzetontwikkeling luchtvaart

Bron: CBS

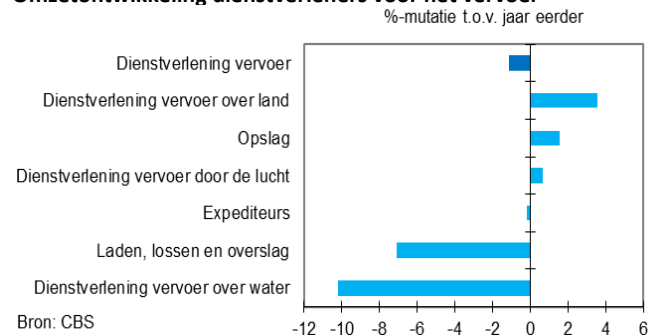
Statline: omzet transport

Dienstverlening voor het vervoer

Vier kwartalen omzetzakking

Bij de dienstverleners voor het vervoer nam de omzet met 1 procent af ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. De dienstverleners wisten het hele jaar geen groei te boeken. Niet in alle deelbranches daalde de omzet: de dienstverleners voor het vervoer over land, met name de parkeerbedrijven, wisten de grootste omzetgroei te realiseren. Ook de opslagbedrijven en de dienstverlening luchtvervoer behaalden meer omzet. Bij de expediteurs, de deelbranche met de hoogste omzet, veranderde de omzet nauwelijks. Bij de bedrijven in het laden, lossen en overslag en dienstverlening voor het vervoer over water daalde de omzet.

Omzetontwikkeling dienstverleners voor het vervoer

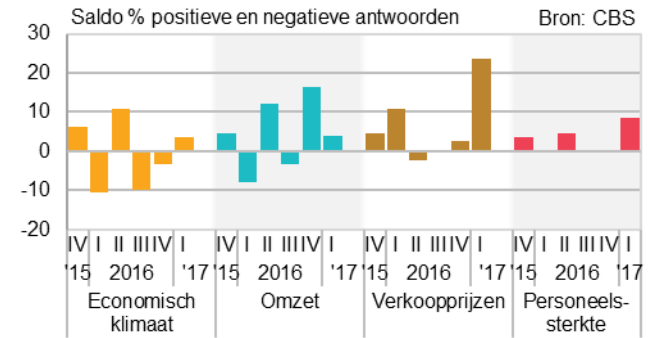

Statline: omzet transport

Toename tarieven verwacht

Per saldo verwacht 24 procent van de dienstverleners in de transportsector prijsstijgingen door te voeren in het eerste kwartaal van 2017. Het aantal ondernemers dat een stijging van de tarieven voorziet, is groter dan in het eerste kwartaal van vorig jaar. De verwachtingen voor het economisch klimaat zijn positief, terwijl deze in het eerste kwartaal van 2016 nog negatief waren. Dat geldt ook voor de omzetverwachtingen. Per saldo verwacht 4 procent van de ondernemers een verbetering van het economisch klimaat. Eenzelfde saldogepercentage ondernemers verwacht een toename van de omzet in het eerste kwartaal. Met een saldo van +8 zijn ondernemers positief in hun verwachtingen ten aanzien van de personeelssterkte.

Verwachtingen dienstverleners transport

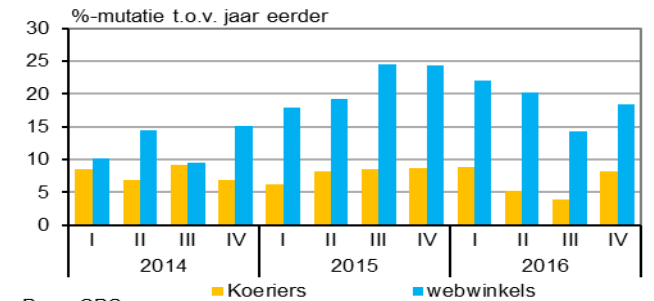
Statline: [conjunctuurenquête Nederland](#)

Post- en koeriersdiensten

Koeriers profiteren van decemberinkopen

De omzet bij de post- en koeriersdiensten steeg in het vierde kwartaal met 1,5 procent ten opzichte van vorig jaar. Deze stijging is vooral toe te schrijven aan de toegenomen activiteiten bij de koeriers. Consumenten kochten meer sinterklaas- en kerstcadeaus via internet. Dat had ook een gunstig effect op de omzet van de koeriers want die boekten een omzetgroei van ruim 8 procent. De aanhoudende omzetstijgingen resulteerde in een toename van 6,5 procent over geheel 2016.

Omzetontwikkeling koeriersbedrijven en webwinkels

Bron: CBS

Statline: [omzet transport](#)

Statline: [omzet webwinkels](#)

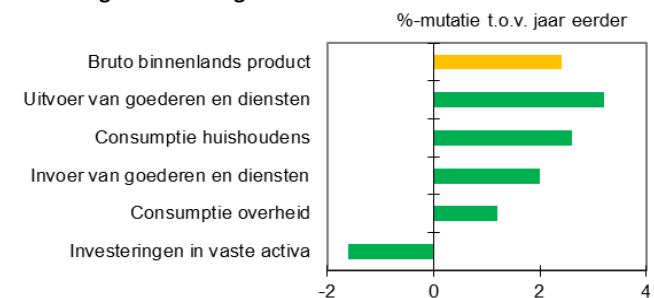
Economisch beeld

Consumptie groeit

De omvang van de Nederlandse economie was in het vierde kwartaal 2,3 procent groter dan in dezelfde periode vorig jaar. De groei is te danken aan de gestegen consumptie en het positieve exportsaldo. Er is nu bijna 3 jaar kwartaal-op-kwartaal groei.

De investeringen bleven in het vierde kwartaal echter achter bij de voorgaande kwartalen, al zijn de investeringen in woningen en telecommunicatie weer aanzienlijk gegroeid. In vervoermiddelen werd juist fors minder geïnvesteerd, net als in computers.

Bestedingen naar categorie 4e kwartaal 2016

Bron: CBS

Statline: [bbp en bestedingen](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals deze op 2 maart 2017 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn doorgaans niet sezoengecorrigeerd. Indien dit wel het geval is staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst sector bedrijvenstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 3 maart 2017

Meer informatie

CBS Infoservice: [Infoservice](#)
Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Staat van het MKB

Op zoek naar cijfers over midden- en kleinbedrijf? Behoeft u aan uitsplitsingen naar bedrijfsleeftijd, mate van groei, bedrijfsgrootte of bedrijfstak binnen het MKB? Bezoek dan www.staatvanhetmkb.nl en volg [@staatvanhetmkb.nl](https://twitter.com/staatvanhetmkb.nl) op Twitter.